

APSTIPRINU
Grobiņas Mūzikas un mākslas skolas
direktore Māriete Bruža
Grobiņa, 2021.gada 31.augustā

IZGLĪTĪBAS IESTĀDE
PROGRAMMAS VEIDS
PROGRAMMU KOPA
ĪSTENOŠANAS ILGUMS
IEGUVES FORMA

Grobiņas novada Mākslas un mūzikas skola
Profesionālās ievirzes izglītības programma
Vizuāli plastiskā māksla
1460 stundas (4 gadi)
Klātiene

Mācību priekšmeta
DARBS MATERIĀLĀ
(aušana)
programma

210 stundas
Izglītības programmu apgūst līdztekus vispārējai izglītībai

Mācību programma aktualizēta 26.08.2021
Programmu izstrādāja māc.priekšmeta skolotāja:
Bīruta Ignatova

MĒRKIS

Iepazīt dažādus materiālus, apgūt jaunas tehnoloģijas, darba metodes un paņēmienus-
iemācīties tos pielietot dažādu radošo darbu veikšanai.

Sekmēt ieinteresētas un radošas personības veidošanos, kas, iepazīstot un pētot dabas,
vides un mākslas objektus, gūst zināšanas un pieredzi savu ideju
realizēšanā.

UZDEVUMI

- Attīstīt iemaņas darbā ar dažādiem materiāliem, apgūstot kompozīcijas pamatprincipus un krāsu mācību.
- Papildināt zināšanas papīra plastikā.
- Padziļināt zināšanas telpisku objektu veidošanā.
- Nodrošināt saikni starp visiem mācību priekšmetiem, lai audzēknis iegūtu pieredzi daudzveidīgi lietot iegūtās zināšanas un prasmes.

MĀCĪBU PRIEKŠMETA APGUVES ILGUMS UN APJOMS

Stundu skaits	1.kl.	2.kl.	3.kl.	4.kl.	5.kl.	kopā
nedēļā	2	2	2	2	2	10
mācību gadā 35 nedēļas	70	70	70	70	70	350

MĀCĪBU PRIEKŠMETA PROGRAMMAS SATURS

Darbs materiālā ir tas mācību priekšmets, kas nodrošina saikni starp Kompozīciju, Zīmēšanu, Gleznošanu, Veidošanu un citiem mācību priekšmetiem, kā arī priekšnoteikumus apgūto zināšanu un prasmju daudzveidīgai pielietošanai materiālā, dodot plašāku skatījumu uz kultūrvidi – tās vizuālām un estētiskām vērtībām, stilistisko daudzveidību. Darbs materiālā priekšmets ietver arī tekstila un aušanas pamatu apguvi, kas notiek saistībā ar programmas saturu.

Mācību priekšmeta saturu veido 6 tēmas. Priekšmeta apguves īpatnība nosaka, ka tēmas tiek apgūtas, ik pēc noteikta laika atkārtojot tās. Tēmām atkārtojoties, pieaug to grūtības pakāpe. Mācību satura apguves secību veido pedagogs, mācību saturā iekļaujot visas tēmas, un mācību nobeigumā nodrošinot *Darbs materiāla* noslēguma prasību sasniegšanu visiem audzēkņiem.

Tēmas kopumā un katra tēma atsevišķi ietver visas mācību priekšmeta *Darbs materiālā* satura daļas:

- izziņas darbību,
- mākslas uztveri un mākslas valodas apguvi,
- radošo un vērtējošo darbību.

Ikviena tēma īstenojas kā daudzveidīgi mācību uzdevumi, kurus izvēlas skolotājs atbilstoši plānotajam mācību procesam. Mācību uzdevumu dažādība nodrošina audzēkņa daudzveidīgu prasmju apguvi un spēju attīstīšanu – prasmi mērķtiecīgi vērot un veikt telpiskas kompozīcijas materiālā, dažādu tehniku apguvi, prasmi risināt radošas un tehniskas problēmas, mākslas piemēru pētīšanu un analīzi, radoša darba un darba procesa novērtēšanu, prasmi aizstāvēt savu viedokli un citas.

Darbs materiālā

Iepazīšanās ar dažādiem materiāliem un pielietojamiem darbarīkiem.	Dažādu darbu un materiālu daudzveidība mākslā. Darba process, darbarīki, materiāli, to īpašības un raksturs, iespēju izzināšana. Darbs ar papīru plaknē: plēšana, griešana, līmēšana, aplicēšana, kolāža. Darbs ar krāsu: dažādu krāsu pielietojuma veidi (klājumi, atspiedumi, triepieni u.c.) Steļļu, aužamo stāvu iekārtošana. Aušanas tehnikas, paņēmieni.
Forma, tās atveidojums 3- dimensijās.	Telpisku kompozīciju veidošana no papīra (2- dimensiju uzdevumi, papīra locīšana, līmēšana, formu savienošana). Dabas formu vizuālo vērtību atklāšana. Proporcijas. Apjoms. Formas uzbūve un analīze. 3-dimensiju radošo darbu izveide.
Tēla veidošana. Materiāla izzināšana ar dažādām tehnikām	Dažādu atšķirīgu materiālu iepazīšana. Eksperimenti ar jauniem materiāliem. Materiāla īpašību un tehnoloģiju izzināšana. Auduma batika, apdruka, aplikācija, zīda apgleznošana. Filcēšana. Netradicionāli tekstilmateriāli
Kompozīcija. Izteiksmes līdzekļa izcelšana radošā kompozīcijā.	Veidojamā objekta vizuālo īpašību izzināšana, to pastiprināšana ar izvēlētajiem izteiksmes līdzekļiem- stilizācija/ pārspilējums/ deformācija u.c.
Kopija.	Kultūras mantojuma izpēte. Veidojamā objekta interpretācija. Uzmērīšana. Proporciju attēlojums. Plastiskums. Stilistika.
Patstāvīgas ideja/ ieceres \attēlošana 3- dimensijās/	Ideja un tēls. Iegūto zināšanu un prasmju radošs pielietojums izvēlētajā materiālā. Darbs ar attēliem, tehnoloģijām. Jaunākās tendences.

MĀCĪBU PRIEKŠMETA PROGRAMMAS SATURA APGUVES SECĪBA

1. māc. gadā 70 st.

- Veikt tehniski vienkāršus uzdevumus, attīstīt praktiskā darba pamatiemaņas;
- veicināt iztēli un radošās spējas;
- apgūt kompozīcijas pamatzināšanas izmantojot dabas formas;
- izmantot dažādu krāsu pielietojuma veidus (klājumi, atspiedumi, triepieni u.c.)

2. māc. gadā 70 st.

- padziļināt izpratni par dažādiem materiāliem;

- veidot prasmes veikt uzdevumus gan plaknē, gan telpā;
- Iepazīt papīru kā daudzveidīgu materiālu;
- Tēla veidošana eksperimentējot ar dažādiem materiāliem.

3. māc. gadā 70 st.

- veidot vienkāršus telpiskus objektus no papīra;
- Apgūst jaunus papīra plastikas veidus (papjē- mašē, papīra liešana, papīra locīšana u.c.);
- Iepazīt dažādus tekstilmateriālus. Tekstil tehnikas-aušana, filcēšana, batikošana, tekstilmozaīkas, audumu apgleznošana, apdruka;

4.māc. gadā 70 st.

- papildināt iemaņas papīra plastikas izpildījumā: papīra faktūras, tekstūras, struktūras izmantošanā kompozīcijās plaknē;
- Iepazīstas ar linogriezumu , monotipiju, dažādu atspiedumu un apdruku tehnikām;
- apgūt iemaņas telpisku objektu darināšanā;
- Izpilda radošus uzdevumus darbā ar apgūtajiem materiāliem.

5. māc. gadā 70 st.

- Spēt savu ideju, skici un kompozīciju realizēt atbilstošā materiālā;
- atrast un veidot savu stilu uzdevuma izpildījumā;
- kompozīcijas un praktiskā izpildījuma sasaiste;
- mācēt mērķtiecīgi pielietot dažādus praktiskus izteiksmes līdzekļus;
- kompozīcijas un praktiskā izpildījuma sasaiste;
- padziļināt savas zināšanas dažādu materiālu izstrādājumu veidošanā;
- prast salīdzināt un atšķirt raksturīgāko un būtisko;
- mācēt pielietot iegūtās zināšanas un prasmes darbā ar dažādiem materiāliem;
- meklēt un atrast sev piemērotāko izteikšanās formu, izstrādājot savu noslēguma darbu materiālā.

MĀCĪBU PRIEKŠMETA SATURA APGUVES PLĀNS

Darbs materiālā

Klase, stundu skaits	Tēmas
1.klase 70 st.	1.semestris
	Dažādu materiālu daudzveidība un pielietojums mākslā . Attīstīt praktiskā un radošā darba pamatiemaņas, strādājot ar vienkāršiem materiāliem un instrumentiem. Materiāls - PAPIRS Papīru veidi, pielietojums mākslā un sadzīvē, vēsturiskais apskats. Darbs ar papīru plaknē: locīšana, plēšana, vēršana, griešana. Kolāžas un aplikācijas. Papīrplastika, vienkāršu formu locījumi.
	2.semestris
	Materiāls -VILNA Pielietojuma un vizuālo īpašību izpēte. Izstrādājumu veidi, gatavošanas tehnoloģijas, vienkāršu formu veļšana.

	<p>Materiāls - PAPIĒRS</p> <p>Divdimensiju darbi, vienkārši, telpiski objekti, to apvienošana vienotā kompozīcijā. Proporcijas un krāsu attiecības.</p>
<p>2.klase 70 st.</p>	<p>1.semestris</p> <p>Materiāls -PAPIĒRS</p> <p>Nostiprināt zināšanas papīra pielietojumam, sarežģītāku izstrādājumu gatavošana. Kolāžas, mozaīkas.</p> <p>Papīrplastikas darbu gatavošana, atsevišķu objektu apvienošana kopīgā kompozīcijā. Tehniskie paņēmieni papīra locījumiem, kartiņu, bloknotu gatavošanai.</p> <p>DABAS MATERIĀLI</p> <p>Rudens lapu pielietojums telpu dekoru gatavošanai. Izstrādājumu gatavošanas tehnoloģijas.</p>
	<p>2.semestris</p> <p>Materiāls -VILNA</p> <p>Vienkāršu dabas formu izpēte, krāsu attiecības, proporcijas. Slapjā filcēšana, tehniskie paņēmieni.</p> <p>DABAS MATERIĀLI</p> <p>Herberizētu lapu, ziedu, smilgu pielietojums mandalu veidošanā. Proporcijas un krāsu attiecības. Tehnisko iemaņu nostiprināšana,</p> <p>Materiāls -ĢIPSIS</p> <p>Materiāla īpašību, tehnoloģiju un pielietojuma izzināšana, izmantošana vienkārša formas gatavošanai.</p> <p>Materiāls -PARAFĪNS</p> <p>Materiāla īpašību, tehnoloģiju un pielietojuma izzināšana, izmantošana vienkāršas formas gatavošanai.</p>
	<p>1.semestris</p> <p>Materiāls -VILNA</p> <p>Ainavas attēlošana materiālā. Proporcijas un krāsu attiecības vilnas velšanas tehnoloģijas, iemaņu un zināšanu nostiprināšana. Slapjā filcēšana. Sausā filcēšana, telpiska objekta izgatavošana.</p> <p>Materiāls -PAPIĒRS</p> <p>Papīrmasa, pielietojums, tehnoloģijas, materiāli, pigmenti, formas. Vienkāršas formas un plaknes gatavošana.</p> <p>Neliela, telpiska dizaina objekta izveidošana. Papīru tekstūras, faktūras, izpēte, paraugi</p> <p>Materiāls -ZĪDS</p> <p>Materiāla īpašību, tehnoloģiju un pielietojuma izzināšana. Zīda un kokvilnas batika.</p>
	<p>2.semestris</p> <p>Materiāls -PAPIĒRS</p> <p>Papīrplastikas- papjē mašē tehnoloģiju izzināšana, pamatiemaņu apgūšana, izstrādājumu veidi un pielietojums.</p> <p>Papīrliešanas iemaņu un zināšanu nostiprināšana.</p> <p>Materiāls -TEKSTĪLS</p> <p>Tekstila apdrukas tehnoloģijas, dabas materiālu pielietojums apdrukas procesā.</p>
	<p>1.semestris</p>

4.klase 70 st.	Atspiedumu tehnikas. Dažādu materiālu apvienošana kopīgā kompozīcijā plaknē. Formu, tekstūru, krāsas atspiedumi. Atspiedumu tehnikas, pielietojums. Iepazīšanās ar dažādiem grafikas veidiem. Monotipija, linogriešana, vienkāršs zīmējums, instrumenti, tehnoloģijas, pielietojuma iespējas. Papīrplastikas 3dimensiju darbi, telpisku objektu gatavošana, apvienošana kopīgā kompozīcijā, proporcijas, papīrgriešanas iemaņu apgūšana, instrumenti.
	2.semestris
	Instalācija, virsmas struktūra, makets, dekorācijas; Materiāls – PUTOPLASTS Materiāla īpašības, pielietojums, tematiska instalācija, vienkārša arhitektūras objekta makets. Papīrgriešanas iemaņu nostiprināšana.
5.klase 70 st.	1.semestris
	Materiāls -GIPSIS Radošs, oriģināls izstrādājums materiālā. .Papīrplastika- oriģināls, radošs, patstāvīgs darbs no skices līdz objektam. Vitrāža – izpēte, vēsturiskais apskats, pielietojums mūsdienās. Skice, darba realizācija materiālā. Zināšanu un prasmju nostiprināšana linogriešanā.
	2.semestris
	Strukturālas kompozīcijas gatavošana materiālā, pielietojot iegūtās zināšanas un prasmes darbā ar dažādiem materiāliem. Zināšanu un prasmju nostiprināšana kolāžu gatavošanā. Noslēguma darba izveide kādā no izvēlētās darbs materiālā tehnikām

Aušana

Klase, stundu skaits	Tēmas
3.klase 70 st.	1.semestris Stellu, aužamo stāvu, rāmju iekārtošana- velku uzmešana, vilkšana, nītīšana, šķietošana, starpnieku, paminu siešana, audumu tehnikas iekārtošana. Kompozīcija- Tekstilizstrādājumu iecere, idejas, krāsu salikumi, proporcijas, nianses, skices, maketi, detaļas, radoši tehniski risinājumi, krāsa, forma, materialitāte, tekstūras. Aušanas tehnikas, paņēmieni. Darbs dažādos materiālos, eksperimenti. Faktūru iegūšana, bārkšu, cilpu tehnikas. Tekstilizstrādājumu apdare- izausta auduma apstrāde, tekstilizstrādājuma izveide, detaļas, radoši tehniski risinājumi.
	2.semestris
	Darbs dažādos materiālos- vingrinājumi, eksperimenti. Netradicionāli tekstilmateriāli- dabas materiāli, otrreiz pārstrādājamie materiāli, stiklu, metālu, koku materiālu pielietojums, jauktas tehnikas. Mākslas valoda, kompozīcija- kultūras mantojuma izpēte, gobelēntehnikas, pludinājumi, krāsu saspēles

MĀCĪBU SASNIEGUMU VĒRTĒŠANAS PRASĪBAS, FORMAS UN VEIDI

Skolēnu mācību sasniegumu vērtēšanas procesā tiek ievēroti šādi vērtēšanas pamatprincipi:

- pozitīvo sasniegumu summēšana (iegaumēšanas un izpratnes, zināšanu lietošanas un radošās darbības līmenī);
- pārbaudes obligātums;
- vērtēšanas regularitātes princips - mācību sasniegumi tiek izvērtēti un analizēti regulāri stundu laikā organizējot pārrunas (pašnovērtējums, grupas biedru vērtējums, skolotāja vērtējums), lai pārliecinātos par izglītojamā iegūtajām zināšanām, prasmēm, iemaņām un pilnveidotu turpmāko izglītības procesu;
- prasību atklātības un skaidrības princips, darbi tiek vērtēti atbilstoši izvirzītajiem uzdevuma vērtēšanas kritērijiem;
- semestru beigās – skatēs.

Izglītojamā mācību sasniegumus mācību priekšmetā izsaka 10 ballu vērtējuma skalā:

- augsts apguves līmenis: izcili – 10; teicami – 9;
- optimāls apguves līmenis: ļoti labi – 8; labi – 7; gandrīz labi – 6;
- vidējs apguves līmenis: viduvēji – 5; gandrīz viduvēji – 4;
- zems apguves līmenis: vāji – 3; ļoti vāji – 2; ļoti, ļoti vāji – 1.

Mācību sasniegumu vērtējumu 10 ballu skalā veido šādi kritēriji:

- iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte;
- iegūtās prasmes un iemaņas;
- attieksme pret izglītošanos;
- mācību sasniegumu attīstības dinamika.

MĀCĪBU DARBA FORMAS, METODES

Skolotājs dažādās situācijās no daudzveidīgā metožu klāsta izvēlas tās mācību metodes, kuras liekas vispiemērotākās konkrēto mācību mērķu sasniegšanai. Pēc darbības rakstura var izdalīt trīs atšķirīgas metožu grupas - norādošās, sokrātiskās un atklājuma metodes.

Norādošās metodes piemērotas, lai sniegtu audzēkņiem konkrētas zināšanas un prasmes ar mērķi pievienot jaunās zināšanas esošajām.

Praktiski norādošās metodes *Kompozīcijā* izmanto, uzsākot jaunu tēmu vai uzdevumu. Skolotāja stāstījums iepazīstina audzēkņus ar konkrēto uzdevumu priekšmeta kopainā, gaidāmo rezultātu, sniedz informāciju un dod norādījumus par nepieciešamajiem vai vēlamajiem vingrinājumiem darba procesā, tehniskiem paņēmieniem un instrumentiem uzdevuma veikšanai. Pēc rezultāta sasniegšanas vēlreiz atkārto uzdevumu un akcente tā laikā iegūtās jaunās zināšanas.

Sokrātiskās metodes lieto, lai virzītu audzēkņus domāt patstāvīgi un kritiski - prasmes analizēt, vērtēt un izteikties attīstīšanu dialogā ar skolotāju un klases biedriem.

Praktiski sokrātiskās metodes *Kompozīcijā* izmanto, veicot dažādus mācību uzdevumus. Pedagoģa un audzēkņu sarunas palīdz saskatīt dabā un kultūrvidē vizuālās vērtības, izprast kompozīcijas uzbūves likumsakarības, izzināt izteiksmes veidus un izprast tehniskos paņēmienu. Mācību darbu tapšanas un izvērtēšanas procesā var izmantot jautājumu un atbilžu metodi: mērķtiecīgi jautājumi –dialogs var palīdzēt audzēknim analizēt darba procesu, saskatīt iespējamās kļūmes tajā un izdarīt vērtējumu. Audzēkņa praktiskais darbs ir aktīvs process, kurā jautājumi un atbildes var būt gan formulētas vārdiski, gan risinātas darbībā – tie ir ideju pieraksti, eseja, recenzija, dabas un mākslas darbu studijas, kopēšana, avotu izpēte, materiālu atlase.

Atklājumu metodes pamatā ir audzēkņa radošās darbības daudzveidība - eksperimenti, improvizācija un izziņāšanas prieks. Skolotājs organizē mācību procesu tā, lai tas būtu *atvērts* skolēnu patstāvīgiem atklājumiem, piemēram, atceļot ierobežojumus un mērķi izgatavot darbu, kura veidols ir konkrēts un paredzams.

Praktiski atklājuma metodes *Kompozīcija* izmanto, audzēkņiem patstāvīgi izziņot kaut ko jaunu daudzveidīgos radošos mācību uzdevumos, kā arī mācoties no savām veiksēm un kļūdām. Atklājumu metodes ir eksperiments un praktiskais darbs ar atšķirīgiem, atklājumus ietverošiem nosacījumiem, darbojoties ar jauniem materiāliem, tehnikām, izvēloties dažādus izteiksmes veidus un formas. Darba formas – Individuāls darbs. Grupu darbs. Plenērā, ekskursijas, pieredzes apmaiņa, demonstrējums mācību stundā, analizēšana, praktizēšana.

MĀCĪBU DARBAM NEPIECIEŠAMĀS APRĪKOJUMS, MĀCĪBU TEHNISKIE LĪDZEKĻI, MATERIĀLI, INSTRUMENTI

- mācību darbam piemērotas telpas,
- radošajam darbam piemēroti galdi, krēsli atbilstoši skolēnu skaitam klasē;
- skapji, plaukti materiālu, darbarīku, instrumentu, uzskates līdzekļu, skolēnu darbu glabāšanai;
- materiāli, krāsas, darbarīki: papīrs, kartons, līmplēves, zīmuļi, otas, velces, lineāli, līme u.c.
- aparatūra vizuālā materiāla demonstrēšanai,
- tekstilmateriāli, aužamie stāvi, aušanas rīki, dzijas
- metodiskā literatūra, reprodukciju albūmi, interneta iespējas u.c.

IZMANTOJAMĀS LITERATŪRAS SARAKSTS

- Austruma S. S. Savicka Konsultants vizuālajā mākslā R.; Zvaigzne ABC 2000.
A.Gair The artist's handbook 2004
Kagainē Z. Tēlainā domāšana vizuālajā mākslā R.; Zvaigzne ABC, 1997
Kagainē Z. Radošā domāšana vizuālajā mākslā R.; Zvaigzne ABC, 2006
Kavacis V. Mākslas valodas pamati R.; Zvaigzne ABC, 1999
Sīmane Z. Vizuālā māksla 1. – 9. klasē, Lielvārds, 1998.
Jurjāne A. Kompozīcija R.; Nepūtns, 2005.
Kundziņš M. Dabas formu estētika R.; SIA Madris, 2004.
Latviesu glezniecība, reprodukciju mape: R.; NIMS, 2000.
Vanaga A. Latvijas glezniecība; R.; Nacionālais apgāds, 2006.
Briška I. Kompozīcija R; Zvaigzne ABC, 2007
Bērna vizuālā darbība II daļa, Mākslas pedagoģija R.; RaKa
Ozoliņa Nucho A., M. Vidnere Māksla un pašatklāsmē R.; AGB, 1999.
Kalnačs J. Arī sapņu zīmētājs Kārlis Padeģis. 1993.
Kolvina L., E. Spīra Dzīvā daba. Enciklopēdija. 1996.
P.Hook The Natural world 2004
Treimane G. Papīra plastika R.; Zvaigzne ABC 1997
Jackson P. The Art and Craft of paper sculpture. London, 1996
Bohmīr Mraz „ Fernand Leger” Odeon, Praha.1979.S. Bersi, P. Bersi, C. 7. 7. 7.
Ricci L'Educatione artistica
Mauriss Ešers [http:// www. Worldofesher. Com](http://www.Worldofesher.Com)
Viktorss Vazareli [http:// www. Artikulopedia. com /artists/vazarelyviktor. Html](http://www.Artikulopedia.com/artists/vazarelyviktor.html)
Valentīna Hībnere „ Bernu tēlotājdarbības psiholoģija” Rīga. Zvaigzne
Georgi Scekeley. Ekoring Creativity in Art Lessons. NY, 1988.
G. Treimane „ Dekoratīvie raksti” Rīga, Zvaigzne ABC, 2002.
Veinhahs K. Krāsu pasaule :Vizuālā māksla, R.; Zvaigzne ABC, 1998
Zirdziņa V. Vizualās mākslas valodas ābece. R.; Sprīdītis, 1995.
Latvju tekstilmāksla. – R.: Liesma, 1989.
Montrolls Džons. Vienkāršais Origami. – R.: Elpa, 1994.
Isabelle de Borchgrave. Fashion-a la Mode. The Pop-Up History of Costumes and Dresses. – China: Universe.
Mary Schoeser. International Textile Design. – Hong Kong: Laurence King Publishing, 1995.